

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA CZWARTA

SPRAWA CHYŁA przeciwko POLSCE

(Skarga nr 8384/08)

WYROK

STRASBURG

3 listopada 2015 roku

*Ten wyrok uprawomocni się na warunkach określonych w Artykule 44 ust. 2
Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.*

W sprawie Chyła przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Sekcja Czwarta), zasiadając jako Izba w składzie:

Guido Raimondi, Przewodniczący,
Päivi Hirvelä,
Ledi Bianku,
Nona Tsotsoria,
Paul Mahoney,
Krzysztof Wojtyczek,
Yonko Grozev, *sędziowie*,

oraz Françoise Elens-Passos, *Kanclerz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 października 2015 roku,
Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1 Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 8384/08) wniesionej do Trybunału w dniu 4 lutego 2008 roku przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez obywatela Polski, Pana Jana Chyłę ("skarżący").

2. Skarżący był reprezentowany przez Pana S. Kotulę, adwokata prowadzącego praktykę w Lublinie. Rząd polski ("Rząd") był reprezentowany przez pełnomocnika, Panią J. Chrzanowską z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucił, w szczególności, naruszenie Artykułu 3 Konwencji z uwagi na nadanie mu statusu tzw. więźnia niebezpiecznego. Ponadto sformułował zarzut nadmiernie długotrwałego tymczasowego aresztowania z naruszeniem Artykułu 5 ust. 3 Konwencji. Powołując się na Artykuł 6 ust. 1 skarżący podniósł, że postępowanie karne w jego sprawie było przewlekłe. Skarżący sformułował też zarzut naruszenia Artykułu 3 Protokołu nr 1 do Konwencji.

4. W dniu 16 marca 2012 roku skarga została zakomunikowana Rządowi.

STAN FAKTYCZNY**I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY**

5. Skarżący urodził się w 1956 roku i mieszka w Lublinie.

A. Częściowa niezgodność co do pewnych faktów sprawy

6. Strony przedstawiły częściowo odmienny opis pewnych faktów sprawy dotyczących reżimu “więźnia niebezpiecznego” (zob. paragrafy 42-45 poniżej). Pozostałe fakty nie były sporne.

B. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu i jego tymczasowe aresztowanie

7. Skarżący posiada przeszłość kryminalną. Przez kilka lat był poszukiwany przez organy ścigania na podstawie listu gończego.

8. W dniu 6 maja 2005 roku wobec skarżącego wydano międzynarodowy list gończy z uwagi na uzasadnione podejrzenie, że jako członek zorganizowanej grupy przestępczej dopuścił się wielokrotnie przestępstw rozboju, wymuszeń, ustnych gróźb karalnych, spowodowania uszkodzeń ciała oraz podłożenia ładunku wybuchowego w celu uszkodzenia mienia. Wcześniej, w dniu 4 maja 2005 roku, Sąd Rejonowy w Lublinie nakazał zatrzymanie skarżącego w areszcie na okres czternastu dni.

9. W dniu 24 listopada 2005 roku skarżący został zatrzymany przez włoską policję.

10. W dniu 21 grudnia 2006 roku skarżący został przekazany władzom polskim.

11. W dniu 28 grudnia 2006 roku Sąd Rejonowy w Lublinie zastosował wobec skarżącego tymczasowe aresztowanie z uwagi na uzasadnione podejrzenie, że jako członek zorganizowanej grupy przestępczej, dopuścił się popełnienia szeregu rozbojów, wymuszeń, ustnych gróźb karalnych, spowodowania uszkodzeń ciała oraz podłożenia ładunku wybuchowego w celu. Tymczasowe aresztowanie było szczególnie uzasadnione poważnym charakterem tych przestępstw oraz prawdopodobieństwem wymierzenia skarżącemu surowej kary pozbawienia wolności. Sąd uznał również, że tymczasowe aresztowanie skarżącego jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania, zważywszy na ryzyko ucieczki. Odnosząc się do tej ostatniej możliwości, sąd oparł się na fakcie, że skarżący nie posiadał w Polsce stałego miejsca zamieszkania oraz już wcześniej ukrywał się przed policją. Wreszcie sąd podkreślił, że skarżący był członkiem zorganizowanej grupy przestępczej, a niektórzy członkowie tej grupy wciąż znajdowali się na wolności, co zwiększało ryzyko, iż zatrzymany mógłby utrudniać postępowanie w wypadku zwolnienia.

12. Zażalenie skarżącego na postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, podobnie jak jego kolejne zażalenia na decyzje przedłużające tymczasowe aresztowanie i wszystkie późniejsze, liczne wnioski o zwolnienie oraz odwołania od decyzji odmawiających zwolnienia, zostały odrzucone.

13. W dniu 19 marca 2007 roku Prokuratura Rejonowa w Lublinie złożyła akt oskarżenia w Sądzie Rejonowym w Lublinie. Skarżącemu zarzucono szereg rozbojów, wymuszeń, gróźb karalnych, spowodowanie uszkodzenia ciała oraz podłożenia ładunku wybuchowego w celu uszkodzenia mienia. Akt oskarżenia obejmował szereg zarzutów przedstawionych pięciu oskarżonym.

14. Podczas postępowania sądowego tymczasowe aresztowanie skarżącego zostało przedłużone w dniach 14 września 2007 roku (do 20 grudnia 2007 r.) oraz 17 grudnia 2007 roku (do 20 marca 2008 r.). Sądy powtórzyły uprzednie uzasadnienie odnośnie do przyczyn dalszego aresztowania skarżącego. Uznały również, iż w myśl Artykułu 259 Kodeksu karnego nie ma podstaw uzasadniających zwolnienie skarżącego.

15. W dniu 7 marca 2008 roku Sąd Rejonowy w Lublinie uznał skarżącego winnym zarzucanych czynów i skazał go na karę dziewięciu lat pozbawienia wolności i grzywnę.

16. Skarżący złożył apelację. W toku postępowania apelacyjnego pozostawał tymczasowo aresztowany.

17. W dniu 30 stycznia 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie rozpatrzył odwołanie skarżącego. Uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Sąd przedłużył również okres tymczasowego aresztowania skarżącego do 30 kwietnia 2009 roku, powtarzając wcześniejsze uzasadnienie.

18. W dniu 27 lutego 2009 roku akta dotyczące sprawy skarżącego zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Lublinie do ponownego rozpatrzenia.

19. W dniu 7 kwietnia 2009 roku Sąd Rejonowy w Lublinie zwrócił się do Prokuratury o uzupełnienie aktu oskarżenia. Jednakże w dniu 25 czerwca 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił tę decyzję, przekazał sprawę do Sądu Rejonowego i nakazał dalsze prowadzenie postępowania.

20. W dniu 30 kwietnia 2009 roku Sąd Rejonowy w Lublinie przedłużył tymczasowe aresztowanie skarżącego do 30 lipca 2009 roku, powtarzając wcześniejsze uzasadnienie.

21. W dniu 9 czerwca 2009 roku Sąd Rejonowy w Lublinie przedłużył tymczasowe aresztowanie skarżącego do 30 października 2009 roku. Skarżący złożył zażalenie od tej decyzji. W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił postanowienie Sądu Rejonowego, uznając że zostało wydane przez sędziego, który powinien zostać wyłączony *ex lege* od orzekania w sprawie skarżącego.

22. W dniu 24 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy w Lublinie, w odmiennym składzie, ponownie przedłużył tymczasowe aresztowanie skarżącego do 30 października 2009 roku. Sąd przedłużał następnie aresztowanie skarżącego w dniach 27 października 2009 roku (do 30 stycznia 2010 roku), 22 stycznia 2010 roku (do 30 kwietnia 2010 roku), 21 kwietnia 2010 roku (do 31 lipca 2010 roku), 16 lipca 2010 roku (do 31 października 2010 roku),

28 października 2010 roku (do 31 stycznia 2011 roku), 12 stycznia 2011 roku (do 30 kwietnia 2011 roku) oraz w dniu 28 kwietnia 2011 roku (do 31 lipca 2011 roku). Za każdym razem sąd powtarzał powody przedstawione wcześniej i nie znajdował żadnych podstaw uzasadniających zwolnienie skarżącego z aresztu na mocy Artykułu 259 Kodeksu karnego. Ponadto sąd stwierdził, że choć z raportów medycznych wynikało, że skarżący cierpi na różne problemy zdrowotne, leczenie mogło być prowadzone w ramach zakładu penitencjarnego.

23 Sąd przywołał odpowiednie postanowienia Konwencji i stwierdził, że z uwagi na złożoność sprawy i fakt, iż skarżący został oskarżony o popełnienie licznych i różnych przestępstw we współpracy z innymi osobami, okres zatrzymania, choć stosunkowo długi, nie przekroczył "rozsądnego terminu" w rozumieniu Konwencji. Sąd uznał także, iż "aresztowanie było niezbędne ponieważ inne, łagodniejsze środki zapobiegawcze nie osiągnęłyby swojego celu w sposób właściwy".

24. W międzyczasie, 16 listopada 2009 roku, Sąd Rejonowy w Lublinie rozpatrzył wniosek skarżącego o zwolnienie i go oddalił. Sąd oparł się na tych samych podstawach co wcześniej, choć zauważył dodatkowo, że skarżący nie posiadał stałego miejsca zamieszkania w Polsce, był już uprzednio skazany, a po przyznaniu przepustki w trakcie odbywania wyroku – ukrył się za granicą. W Polsce posługiwał się podrobionym paszportem. Sąd uznał, że w takich okolicznościach i biorąc pod uwagę, że skarżący wciąż miał zaległy wyrok do odbycia w Polsce, istniała uzasadniona obawa, że może zbiec lub się ukrywać. Sąd stwierdził, że inne środki zapobiegawcze, nie obejmujące pozbawienia wolności skarżącego, nie zabezpieczyłyby prawidłowego toku postępowania.

25. W dniu 5 maja 2011 roku Sąd Rejonowy w Lublinie skazał skarżącego. Skarżący złożył apelację.

26. W dniu 28 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie ponownie uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia.

27. Od 17 grudnia 2010 roku skarżący odbywa karę pozbawienia wolności orzeczoną wobec niego w innym postępowaniu karnym.

C. Postępowanie w trybie ustawy z 2004 roku (V S 11/11)

28. W dniu 4 maja 2011 roku skarżący złożył w Sądzie Okręgowym w Lublinie skargę na podstawie artykułu 5 Ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki ("ustawa z 2004 roku"). Stwierdził w niej, że postępowanie rozpoczęło się w 2005 roku i trwa nadal. Domagał się uznania, że postępowanie było przewlekłe oraz słusznego zadośćuczynienia w wysokości 10 000 złotych.

29. W dniu 26 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił skargę. Sąd nie przychylił się do poglądu skarżącego, jakoby postępowanie trwało od 2005 roku. Sąd zbadał tylko przebieg postępowania po dniu 27 lutego 2009 roku stwierdzając, że skarga może odwoływać się wyłącznie do obecnego etapu postępowania, tj. następującego po skierowaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia do Sądu Rejonowego w Lublinie przez Sąd Okręgowy w Lublinie i należywym przekazaniu akt sprawy. W odniesieniu do okresu po dniu 27 lutego 2009 roku uznał, że postępowanie przed sądem było prowadzone we właściwym tempie, zwłaszcza biorąc pod uwagę złożoność sprawy. W szczególności, sąd zauważył, że terminy rozprawy odbywały się często, w regularnych odstępach, a jedynie kilka z nich zostało odroczone z przyczyn nie leżących po stronie sądu. Zauważył ponadto, że na wniosek skarżącego, w dniu 24 maja 2010 roku wezwano czterech świadków, których stałe miejsce zamieszkania znajdowało się we Włoszech, celem złożenia zeznań na rozprawie w dniu 9 lipca 2010 roku. Cztery wezwania zostały zwrócone z adnotacją "adresat nieznany". W dniu 9 lipca 2010 roku skarżący wskazał polski adres jednego z owych czterech świadków. Sąd odroczył rozprawę do 25 sierpnia 2010 roku i ponownie wezwał świadków. W dniu 25 sierpnia sąd przesłuchał jednego świadka; pozostali trzej nie stawili się. Tego samego dnia skarżący wniósł do sądu o przesłuchanie kolejnego świadka, który był pozbawiony wolności w Wielkiej Brytanii. Sąd przychylił się do wniosku i zdecydował o przesłuchaniu świadka za pośrednictwem urzędu konsularnego. Sąd stwierdził także, że miały miejsce obiektywne trudności w wyznaczeniu biegłych sądowych kilku specjalności, a niektóre z uzyskanych ekspertyz były niekompletne i musiały zostać zwrócone celem uzupełnienia.

D. Nadanie statusu "więźnia niebezpiecznego"

1. Fakty bezsporne

30. W dniu 3 stycznia 2007 roku Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w Lublinie zakwalifikowała skarżącego jako "więźnia niebezpiecznego". Komisja uznała, że jest to konieczne ze względu na fakt, iż skarżącemu postawiono liczne zarzuty popełnienia przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Komisja odwołała się również do wysokiego stopnia demoralizacji skarżącego i faktu, że był recydywistą. Wreszcie Komisja podkreśliła, że skarżący już dwukrotnie uciekł z więzienia i ukrywał się przed policją przez kilka lat.

31. Co trzy miesiące komisja dokonywała weryfikacji decyzji w przedmiocie kwalifikacji skarżącego do kategorii "więźnia niebezpiecznego" i utrzymywała ją w mocy. Komisja podkreślała, że początkowe przesłanki zastosowania środka izolacyjnego nie ustały.

32. Skarżący odwoływał się do Sądu Okręgowego w Lublinie od decyzji przedłużających status "więźnia niebezpiecznego". Wszystkie odwołania zostały oddalone. W szczególności, sąd wydał decyzje w dniach 5 czerwca 2008 roku, 29 stycznia i 10 czerwca 2009 roku. Władze odwoływały się do przyczyn określonych w pierwotnej decyzji. Szczególny nacisk położyły na ryzyko wynikające z wagi przestępstw oraz faktu, że skarżący dwukrotnie uciekł już z więzienia i ukrywał się przez kilka lat.

33. W dniu 17 lipca 2009 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w Lublinie nakazał umieszczenie skarżącego w izolatce na okres 14 dni w ramach kary dyscyplinarnej, nałożonej po tym jak odmówił poddania się kontroli osobistej. Skarżący zwrócił się do Dyrektora Aresztu Śledczego w Lublinie o ponowne rozważenie swojej decyzji. Kara została wykonana w dniach 18 lipca – 1 sierpnia 2009 roku.

34. W dniu 24 sierpnia 2009 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w Lublinie podtrzymał swoją pierwotną decyzję, stwierdzając iż była ona uzasadniona z uwagi na odmowę poddania się przeszukaniu przez skarżącego oraz jego agresywne zachowanie wobec strażników, którzy mieli przeprowadzić kontrolę osobistą. Skarżący złożył odwołanie.

35. W dniu 23 września 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie skarżącego argumentując, że zaskarżona decyzja była zgodna z prawem i jako taka nie może być kwestionowana przed sądem.

36. W dniu 17 grudnia 2009 roku nałożona została na skarżącego kolejna kara dyscyplinarna: odmówiono mu uprawnienia do otrzymywania jakichkolwiek paczek żywnościowych. Kara została nałożona na skarżącego za rzekome agresywne zachowanie poprzedzające kontrolę osobistą w dniu 13 grudnia 2009 roku.

37. Jako "więzień niebezpieczny" skarżący poddawany był kontroli osobistej każdorazowo przy opuszczeniu i powrocie do celi, co oznaczało, że musi rozebrać się do naga w obecności trzech funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz wykonywać głębokie przysiady przynajmniej dwa razy w ciągu dnia.

38. Skarżący kilkakrotnie składał skargi na kontrole osobiste. W szczególności, w dniu 19 października 2010 roku, zaskarżył kontrolę osobistą przeprowadzoną w dniu 13 października 2010 roku. W odpowiedzi Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Lublinie, po sprawdzeniu okoliczności tej kontroli, potwierdził, że została ona przeprowadzona zgodnie z odpowiednimi procedurami.

39. Przysługujące skarżącemu prawo do odwiedzin również zostało poważnie ograniczone. Według listy wizyt przedstawionej przez Rząd, która nie była kwestionowana przez skarżącego, pomiędzy 22 grudnia 2006 roku i czerwcem 2012 roku skarżący otrzymał 94 widzenia. Jednakże między dniem 22 grudnia 2006 roku, a 10 grudnia 2007 roku skarżący nie otrzymał żadnych widzeń. W dniu 11 grudnia 2007 roku otrzymał widzenie ze swoim obrońcą. Od 14 kwietnia 2008 roku odwiedzany był przez swoje siostry,

początkowo raz w miesiącu, a od sierpnia 2008 roku – dwa razy w miesiącu. Ponadto, skarżący mógł opuścić celę na jedną godzinę dziennie w ramach ćwiczeń na świeżym powietrzu odbywających się na otoczonym murami dziedzińcu o powierzchni 16m².

40. W latach 2007 - 2010 skarżący wniósł do władz penitencjarnych wiele próśb dotyczących zezwolenia na uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, kursach i innych zajęciach sportowych organizowanych dla innych więźniów. Wszystkie te wnioski zostały odrzucone.

41. W dniu 25 listopada 2010 roku status "więźnia niebezpiecznego" został uchylony. Władze penitencjarne podkreśliły, że postawa skarżącego uległa znacznej poprawie i nie stanowi on zagrożenia w zakresie bezpieczeństwa.

2. Fakty sporne

42. W odniesieniu do kontroli osobistej skarżący twierdził, że w czasie kiedy był osadzony w celi z innym więźniem, rewizja osobista przeprowadzana była w celi, tym samym mając miejsce w obecności nie tylko trzech strażników, ale także w obecności innego więźnia.

43. Rząd stwierdził, że kontrole osobiste były przeprowadzane w odpowiednio wyposażonym, oddzielnym pomieszczeniu, które było monitorowane; nagranie było odtwarzane w pomieszczeniu dyżurnym. Wszelkie nagrania z systemu monitoringu były automatycznie usuwane po 7 dniach.

44. Skarżący utrzymywał ponadto, że gdy tylko przebywał poza celą, wliczając przesłuchania w trakcie rozpraw sądowych oraz wizyty lekarskie, był zmuszany do noszenia tak zwanych "kajdan zespolonych" na rękach i stopach.

45. Rząd podniósł, że skarżący był zobowiązany do zakładania kajdan zespolonych tylko poza Aresztem Śledczym w Lublinie, a wewnątrz więzienia był jedynie zakuwany w kajdanki.

E. Udział w wyborach

46. W dniu 7 czerwca 2009 roku skarżący zwrócił się do władz penitencjarnych o umożliwienie mu głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w lokalu wyborczym utworzonym w tym celu na terenie zakładu. Po przeprowadzeniu podstawowej rewizji osobistej wykrywaczem metalu strażnik zaprowadził skarżącego do osobnego pokoju i nakazał rozebrać się do naga. Kiedy skarżący odmówił, zwracając się do strażnika o umożliwienie głosowania bez przeprowadzania pełnej kontroli osobistej, został odprowadzony do celi bez zezwolenia na głosowanie.

47. W dniu 8 czerwca 2009 roku skarżący złożył skargę do Sądu Okręgowego w Lublinie na to, że musiał poddać się kontroli osobistej i w

związku z tym nie został dopuszczony do głosowania. Jego skarga została przekazana do Dyrektora Aresztu Śledczego w Lublinie.

48. W dniu 16 lipca 2009 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w Lublinie oddalił skargę złożoną przez skarżącego. Dyrektor stwierdził, że jako "więzień niebezpieczny", skarżący musiał być poddawany kontroli osobistej przy każdym wyjściu i powrocie do celi. Ponieważ w dniu 7 czerwca 2009 roku skarżący odmówił poddania się pełnej kontroli osobistej podczas przejścia do lokalu wyborczego w areszcie, strażnicy musieli odprowadzić go z powrotem do celi. Jeszcze tego samego dnia skarżący został ponownie zapytany o chęć udziału w wyborach, lecz odmówił stwierdzając, że nie podda się pełnej kontroli osobistej.

49. W dniu 16 lipca 2009 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w Lublinie potwierdził, że wszyscy osadzeni, którzy chcieli brać udział w wyborach parlamentarnych w dniu 21 października 2007 roku zagłosowali.

F. Warunki zatrzymania skarżącego i opieka medyczna

50. W dniu 21 grudnia 2006 roku skarżący został przeniesiony do Aresztu Śledczego w Warszawie. Od 3 stycznia 2007 roku skarżący przebywał w Areszcie Śledczym w Lublinie. Następnie przebywał w Areszcie Śledczym w Radomiu i ponownie w Areszcie Śledczym w Lublinie.

51. Skarżący cierpi na nadczynność tarczycy, astmę, silne bóle pleców, dwustronną torbiel najądrza i nadciśnienie tętnicze. Podczas pobytu w Areszcie Śledczym w Lublinie był poddany leczeniu farmakologicznemu. Przeszedł również badanie ultrasonograficzne tarczycy (w dniu 13 maja 2008 roku) oraz USG jąder. Konsultował się również z lekarzami specjalistami.

52. Kilkukrotnie skarżył się na opóźnienia w uzyskaniu wizyt u specjalistów. W odpowiedzi, w dniu 5 lutego 2009 roku został poinformowany, że czas oczekiwania na konsultację ze specjalistą jest podobny do czasu oczekiwania ogółu społeczeństwa.

53. Skarżący podniósł, że podczas osadzenia był on przetrzymywany w warunkach poniżej podstawowych zasad higieny. Zarzucił również, że jego cela w Areszcie Śledczym w Lublinie nie miała wentylacji, miała niewielki dostęp do naturalnego światła, niewłaściwe sztuczne oświetlenie i była źle wyposażona.

G. Kontrola korespondencji skarżącego

54. Skarżący przedstawił trzy koperty zawierające korespondencję otrzymaną od swojej siostry, opatrzone nieczytelnym podpisem i pieczęcią, odpowiednio: "ocenzurowano 1 lipca 2010 roku", "ocenzurowano 12 lipca 2010 roku" oraz "ocenzurowano 6 sierpnia 2010 roku". W odniesieniu do

listu ocenzonego w dniu 12 lipca 2010 roku zezwolenie na otrzymanie przesyłki zawierającej kopie z akt sądowych i dokumentacji medycznej skarżącego zostało wydane przez Kierownika Działu Penitencjarnego Aresztu Śledczego w Lublinie i zostało dołączone do koperty. Podobne zezwolenie na otrzymanie kopii z akt sądowych zostało wydane w odniesieniu do listu ocenzonego w dniu 6 sierpnia 2010 roku i również zostało dołączone do koperty.

H. Postępowanie karne przeciwko personelowi medycznemu i pielęgniarskiemu oddziału szpitalnego Aresztu Śledczego w Lublinie

55. W dniu 6 września 2010 roku Prokuratura Rejonowa w Lublinie wszczęła postępowanie karne przeciwko personelowi medycznemu i pielęgniarskiemu oddziału szpitalnego Aresztu Śledczego w Lublinie z powodu składania fałszywych oświadczeń i sfalszowania podpisu skarżącego.

56. W dniu 29 kwietnia 2011 roku Prokuratura Rejonowa w Lublinie umorzyła postępowanie.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

A. Środki zapobiegawcze, w tym tymczasowe aresztowanie

57. Właściwe prawo krajowe i praktyka w zakresie stosowania tymczasowego aresztowania, przesłanek jego przedłużenia, uchylecia tymczasowego aresztowania oraz zasad stosowania innych tzw. środków zapobiegawczych zostały przedstawione w wyrokach wydanych przez Trybunał w sprawach *Kudła przeciwko Polsce* [Wielka Izba], skarga nr 30210/96, pkt 75-79, ECHR 2000-XI, *Bagiński przeciwko Polsce*, skarga nr 37444/97, pkt 42-46, z dnia 11 października 2005 roku oraz *Celejewski przeciwko Polsce*, skarga nr 17584/04, pkt 22-23, z dnia 4 maja 2006 roku.

B. Warunki osadzenia

58. Szczegółowy opis właściwego prawa krajowego i praktyki w zakresie ogólnych zasad odnoszących się do warunków osadzenia w Polsce oraz środków odwoławczych dostępnych dla skarżących zarzucających, że warunki ich osadzenia są niewłaściwe, zostały przedstawione w wyrokach pilotażowych wydanych przez Trybunał w sprawach *Orchowski przeciwko Polsce* (skarga nr 17885/04) oraz *Norbert Sikorski przeciwko Polsce* (skarga nr 17599/05) z dnia 22 października 2009 roku (zob. odpowiednio pkt 75-85 oraz pkt 45-88). Ostatnie rozstrzygnięcia zostały opisane w decyzji

Trybunału w sprawie *Łatak przeciwko Polsce* (skarga nr 52070/08) z dnia 12 października 2010 roku (zob. pkt. 25-54).

C. Status "więźnia niebezpiecznego"

59. Właściwe prawo krajowe i praktyka w zakresie stosowania reżimu "więźnia niebezpiecznego" zostały przedstawione w wyrokach Trybunału w sprawach *Piechowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 20071/07, pkt 105-117, z dnia 17 kwietnia 2012 roku) oraz *Horych przeciwko Polsce* (skarga nr 13621/08, pkt 44-56, z dnia 17 kwietnia 2012 roku).

D. Kontrola korespondencji osadzonych

60. Właściwe prawo krajowe i praktyka w zakresie cenzury korespondencji więźniów zostały przedstawione w wyrokach Trybunału w sprawach *Kliza przeciwko Polsce*, skarga nr 8363/04, pkt 29-34, z dnia 6 września 2007 roku oraz *Bišta przeciwko Polsce*, skarga nr 22807/07, pkt 21, z dnia 12 stycznia 2010 roku.

E. Wybory do Parlamentu Europejskiego

61. W rzeczonym okresie procedura dotycząca wyborów do Parlamentu Europejskiego określona była w Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego z dnia 23 stycznia 2004 roku („Ordynacja wyborcza z 2004 roku”). Została uchylona 1 sierpnia 2011 roku. Artykuł 134 Ordynacji wyborczej z 2004 roku stanowi:

“1. Przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi posła do Parlamentu Europejskiego może być wniesiony protest z powodu:

(1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

(2) naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

2. Protesty rozpatruje i rozstrzyga o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru posła do Parlamentu Europejskiego Sąd Najwyższy, w drodze uchwały.”

62. Protest przeciwko ważności wyborów został wniesiony do Sądu Najwyższego w ciągu siedmiu dni od ogłoszenia wyników wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej przez Państwową Komisję Wyborczą. Sąd Najwyższy następnie zbadał protest i wydał opinię w tej sprawie.

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 3 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM REŻIMU “WIĘZNIĄ NIEBEZPIECZNEGO”

63. Skarżący sformułował zarzut, że został bezprawnie zakwalifikowany do kategorii “więźnia niebezpiecznego” i poddany poniżającemu traktowaniu, określone w Artykule 3 Konwencji, który stanowi co następuje:

“Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.”

64. Rząd zakwestionował to stanowisko.

A. Dopuszczalność skargi

1. Stanowisko stron

65. Rząd stwierdził, że skarżący nie wykorzystał środków o charakterze kompensacyjnym gwarantowanych przez Artykuły 23 i 24 Kodeksu cywilnego, w związku z Artykułami 445 lub 448 Kodeksu cywilnego i nie wniósł powództwa o zadośćuczynienie za domniemane szkody dla jego zdrowia poniesione w wyniku domniemanego nieludzkiego i upokarzającego traktowania w aresztach.

66. W tym względzie, odwołując się do spraw *Latak i Łomińsk* (zob. *Latak przeciwko Polsce*, cyt. powyżej i *Łomiński przeciwko Polsce*, skarga nr 33502/09 (dec), z dnia 12 października 2010 roku), Rząd zwrócił uwagę, iż Trybunał uznał już, że powództwo cywilne w trybie Artykułu 24 w związku z Artykułem 448 Kodeksu cywilnego można uznać za skuteczny środek w rozumieniu Artykułu 35 ust. 1 Konwencji.

67. Skarżący nie zgodził się.

2. Ocena Trybunału

68. Trybunał podkreśla, że chociaż Artykuł 35 ust. 1 Konwencji wymaga, aby skargi, które mają następnie zostać przedstawione Trybunałowi, zostały uprzednio przedstawione odpowiednim organom krajowym, nie wymaga aby korzystać ze środków, które są nieodpowiednie lub nieskuteczne (zob. *Egmez przeciwko Turcji*, skarga nr 30873/96, ECHR 2000-XII, pkt. 65 i nast.).

69. W przedmiotowej sprawie Trybunał zauważa, że skarżący odwołał się do sądu penitencjarnego od decyzji przedłużających status “więźnia niebezpiecznego” (zob. pkt 32 powyżej). W związku z tym Trybunał nie uważa, aby musiał on – po oddaleniu tych odwołań – wnieść powództwo cywilne w trybie Artykułu 24 w związku z Artykułem 448 Kodeksu

cywilnego w celu realizacji wymagań z Artykułu 35 ust. 1 (zob. *Głowacki przeciwko Polsce*, skarga nr 1608/08, pkt 60-63, z dnia 30 października 2012 roku).

70. W związku z powyższym Trybunał uznaje, że po stronie skarżącego nie istniał wymóg skorzystania ze środka prawnego przywołanego w odpowiedzi pozwanego Rządu. Tym samym wstępny sprzeciw Rządu należy odrzucić.

B. Meritum skargi

1. Skarżący

71. Skarżący stwierdził, że długotrwałe stosowanie wobec niego reżimu "więźnia niebezpiecznego" stanowiło naruszenie Artykułu 3 Konwencji.

72. Skarżący odniósł się w szczególności do umieszczenia go w izolatce, długotrwałej i nadmiernej izolacji od rodziny, świata zewnętrznego i innych więźniów oraz do innych ograniczeń takich jak zakładanie kajdan zespolonych, rutynowe kontrole osobiste, którym był poddawany codziennie oraz - w końcu - objęcie jego celi (wraz z częścią przeznaczoną do celów higieniczno-sanitarnych) systemem stałego monitorowania przez system telewizji przemysłowej.

73. Skarżący podkreślał, że całość jego pobytu w celi była stale monitorowana. Nagrania te były zapisywane i przechowywane przez co najmniej siedem dni.

74. Za każdym razem, gdy opuszczał lub wracał do celi, zwykle kilka razy w ciągu dnia, był poddawany poniżającej i wyjątkowo uciążliwej kontroli osobistej przez co najmniej trzech strażników. W okresach, gdy był osadzony w celi z innym więźniem, kontrole osobiste przeprowadzane były w celi, a więc nie tylko w obecności przynajmniej 3 strażników, ale i innego więźnia.

75. Skarżący stwierdził dalej, że przez wiele miesięcy odmawiano mu kontaktu z najbliższą rodziną. W szczególności, w początkowej fazie tymczasowego aresztowania, nie był w stanie zobaczyć się ze swoimi siostrami przez niemal 16 miesięcy. W jego opinii nie było uzasadnionych podstaw do stosowania takich środków.

76. Wreszcie skarżący utrzymywał, że Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w Lublinie błędnie sklasyfikowała go jako "więźnia niebezpiecznego", ponieważ wyroki skazujące, do których odwoływała się komisja, zostały już skreślone z rejestru karnego skarżącego, ponieważ od chwili popełnienia czynów upłynęło 20 lat.

2. Rząd

77. Rząd podkreślił, że w przedmiotowej sprawie traktowanie stanowiące przedmiot skargi nie osiągnęło minimalnego poziomu surowości, aby wejść w zakres Artykułu 3.

78. Rząd utrzymywał, że skarżący został zakwalifikowany jako osadzony niebezpieczny zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa innym osobom. Decyzja została podjęta z następujących powodów: ucieczek skarżącego w latach 1985 i 1986 (podczas rozprawy sądowej i podczas transportu do innego zakładu penitencjarnego); faktu, że w 1991 roku nie wrócił on do więzienia z przepustki; faktu, że został skazany za wielokrotne rozboje, włamania i gwałty; faktu, że był poszukiwany międzynarodowym nakazem aresztowania i poddany ekstradycji z Włoch; faktu, iż popełnił szereg czynów zabronionych z użyciem broni i materiałów wybuchowych oraz, wreszcie, z uwagi na jego przywódczą rolę w strukturze grupy przestępczej i poważną demoralizację.

79. Stosowanie statusu "więźnia niebezpiecznego" wobec skarżącego było weryfikowane co trzy miesiące. Kontrole wykazały stałą poprawę zachowania skarżącego. Reżim został zniesiony w dniu 25 listopada 2010 roku.

80. Rząd podkreślił, że zgodnie z artykułem 212(b) Kodeksu karnego wykonawczego, władze miały obowiązek przeprowadzania "kontroli osobistej" skarżącego przy każdorazowym jego wyjściu i powrocie do celi. Rząd twierdził ponadto, że godność skarżącego była zapewniona faktem, że kontrole osobiste przeprowadzane były przez maksymalnie trzech strażników i w oddzielnym pomieszczeniu, strażnicy korzystali z rękawiczek, a wszelkie nagrania z monitoringu były automatycznie usuwane po siedmiu dniach. Zdaniem Rządu kontrole osobiste miały na celu zapobieżenie popełnieniu przestępstwa przez skarżącego. Ze względu na kartotekę kryminalną skarżącego istniało wysokie prawdopodobieństwo popełnienia kolejnych czynów zabronionych podczas osadzenia lub transportu.

81. Jeśli chodzi o liczbę i charakter widzeń członków rodziny i innych osób Rząd stwierdził, że w okresie od 22 grudnia 2006 roku do 10 grudnia 2007 roku skarżącego nikt nie odwiedził. W dniu 11 grudnia 2007 roku otrzymał widzenie ze swoim obrońcą. Od 14 kwietnia 2008 roku odwiedzany był przez swoje siostry, początkowo raz w miesiącu, a od sierpnia 2008 roku – dwa razy w miesiącu. Łącznie, w okresie od 22 grudnia 2006 roku do czerwca 2012 roku skarżący odbył 94 widzenia. Członkowie rodziny odwiedzili skarżącego 78 razy.

82. Mając na względzie kumulatywne skutki środków stosowanych w związku z objęciem skarżącego reżimem "więźnia niebezpiecznego" oraz fakt, że były one niezbędne z uwagi na ochronę społeczeństwa, Rząd uznał w konkluzji, że traktowanie, jakiemu został poddany skarżący, nie było

sprzeczne z Artykułem 3 Konwencji. Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie, że nie doszło do naruszenia tego postanowienia.

3. Stanowisko Trybunału

(a) Zasady ogólne wynikające z orzecznictwa Trybunału

83. Odpowiednie zasady ogólne wynikające z orzecznictwa zostały ostatnio podsumowane w wyrokach Trybunału w sprawach *Piechowicz przeciwko Polsce* (zob. *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 158-165) oraz *Horych przeciwko Polsce* (*Horych*, cytowany powyżej, pkt 85-92).

(b) Ustalenia stanu faktycznego

84. Trybunał zauważa, że stanowiska pozwanego Rządu oraz skarżącego różnią się w zakresie pewnych aspektów dotyczących osadzenia skarżącego, w szczególności w odniesieniu do kontroli osobistych oraz stosowania kajdan zespolonych.

85. W odniesieniu do stosowania kajdan zespolonych Rząd zakwestionował zarzut skarżącego, że musiał nosić tzw. kajdany zespolone (kajdany zakładane na ręce i nogi połączone łańcuchem) za każdym razem, kiedy opuszczał celę mieszkalną. Rząd przyznał jednakże, że zgodnie z artykułem 19 ust. 5 Ustawy o Służbie Więziennej skarżący musiał mieć założone kajdany każdorazowo przy opuszczeniu jednostki penitencjarnej. Rząd jednakże utrzymywał, że na terenie Aresztu Śledczego w Lublinie skarżący miał tylko obowiązek noszenia kajdanek (zob. pkt 45 powyżej). W ocenie Trybunału zarzut skarżącego odnoszący się do stałego stosowania wobec niego kajdan zakładanych na ręce i nogi połączonych łańcuchem każdorazowo przy opuszczeniu celi mieszkalnej jest wiarygodny. W świetle dostępnego materiału dowodowego, takiego jak odpowiedni raport CPT (zob. *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 80-81), nie może być żadnych wątpliwości, że w rzeczonym czasie istniała praktyka stosowania kajdan zespolonych lub kajdanek wobec więźniów niebezpiecznych każdorazowo przy opuszczaniu przez nich cel mieszkalnych.

86. Skarżący przedstawił ponadto, że za każdym razem gdy dzielił celę z innym więźniem, kontrole osobiste przeprowadzane były w celi, w obecności drugiego więźnia (zobacz pkt 42 powyżej).

87. Rząd utrzymywał, że zgodnie z odpowiednimi przepisami, kontrole osobiste przeprowadzane były w oddzielnym pomieszczeniu (zobacz pkt. 43 i 80 powyżej).

88. Trybunał uważa, że choć niemożliwym jest ustalenie, czy w rzeczywistości niektóre z kontroli osobistych przeprowadzane były w obecności innego więźnia, bezspornym pozostaje fakt, że w okresie między 3 stycznia 2007 roku a 25 listopada 2010 roku skarżący poddawany był rutynowym, codziennym kontrolom osobistym obejmującym głębokie przysiady (zobacz pkt 74 i 80 powyżej).

(c) Meritum skargi

89. Trybunał zauważa, że bezspornym jest fakt, że od dnia 3 stycznia 2007 roku do dnia 25 listopada 2010 roku, to znaczy przez okres trzech lat i dziesięciu miesięcy skarżący, tymczasowo aresztowany, był nieprzerwanie klasyfikowany jako tzw. więzień niebezpieczny i w konsekwencji stosowano wobec niego środki podwyższonego bezpieczeństwa oraz różne ograniczenia (zobacz pkt 30-41 powyżej).

90. Środki stosowane w sprawie skarżącego obejmowały umieszczenie na specjalnym oddziale o podwyższonych standardach bezpieczeństwa oraz wzmoczony nadzór nad poruszaniem się skarżącego po terenie aresztu śledczego i poza nim, co oznaczało, że za każdym razem musiał nosić „kajdany zespolone”. Środki te wiązały się z odseparowaniem skarżącego od społeczności więziennej oraz nałożeniem ograniczeń na kontakty z rodziną. Ponadto, przy każdorazowym opuszczeniu i powrocie do celi, skarżący był poddawany rutynowej „kontrolu osobistej” – przeszukanie z rozbieraniem wiązało się z dokonaniem szczegółowych oględzin ciała i sprawdzeniem odzieży oraz wymagało od skarżącego rozebrania się do naga i wykonania głębokich przysiadów w celu umożliwienia kontroli jego odbytu (zobacz pkt 74 i 80 powyżej). Co więcej, jego cela, z częścią przeznaczoną do celów higieniczno-sanitarnych, była stale monitorowana przez system telewizji przemysłowej.

91. Strony nie zgadzały się jednak w kwestii tego, czy niekorzystne skutki stosowania powyższych środków wobec skarżącego były na tyle poważne, by osiągnąć minimalny poziom surowości, wchodzący w zakres Artykułu 3 Konwencji.

92. Trybunał zauważa, że decyzja z dnia 3 stycznia 2007 roku obejmująca skarżącego reżimem „więzienia niebezpiecznego” była środkiem prawnie uzasadnionym, gwarantowanym przez fakt, że skarżący został oskarżony o popełnienie szeregu przestępstw z użyciem przemocy (zobacz pkt. 30 powyżej). Władze uznały zatem w sposób właściwy, że w celu zachowania bezpieczeństwa w jednostce, skarżący powinien zostać poddany bardziej szczegółowej kontroli wiążącej się z wprowadzeniem wzmoczonego i stałego nadzoru nad jego poruszaniem się po celi i poza nią, ograniczeniem kontaktu i łączności ze światem zewnętrznym oraz pewną formą odseparowania go od społeczności więziennej.

93. Jednakże, ze względów przedstawionych poniżej, Trybunał nie może uznać, że nieprzerwane, rutynowe i bezkrytyczne stosowanie pełnego zakresu środków, możliwych do zastosowania przez władze w ramach reżimu „N”, przez okres trzech lat i dziesięciu miesięcy było konieczne w celu utrzymania bezpieczeństwa zakładu i zgodne z Artykułem 3 Konwencji.

94. Wprawdzie skarżący był okazjonalnie osadzony w celi izolacyjnej na specjalnym oddziale o podwyższonych standardach bezpieczeństwa, oddzielonym od reszty więzienia, to nie był on poddany kompletnej izolacji

na poziomie bodźców sensorycznych lub społecznych. Z listy widzeń otrzymanych przez skarżącego w areszcie wynika, że do czerwca 2012 roku skarżący otrzymał 94 widzenia, z czego 31 miało miejsce podczas stosowania szczególnego reżimu (zobacz pkt 39 powyżej). Niemniej, ze względu na charakter oraz zasięg innych ograniczeń, same widzenia z rodziną nie mogły w sposób wystarczający zniwelować kumulatywnych i niekorzystnych skutków stosowania wobec skarżącego reżimu „więźnia niebezpiecznego”.

Ponadto, Trybunał zauważa, iż przez rok (między 22 grudnia 2006 roku i 10 grudnia 2007 roku) skarżący nie był odwiedzany przez nikogo (zobacz pkt 39 powyżej). Trybunał nie pomija ciągłej potrzeby zapobiegania jakimkolwiek przepływowi materiałów nielegalnych. Jednakże, stwierdza również, że Rząd nie przedstawił żadnych argumentów uzasadniających konieczność ograniczeń stosowanych w przedmiotowej sprawie. Trybunał zauważa również, że długotrwały zakaz kontaktu z rodziną musiał mieć na skarżącego szczególnie poważny i negatywny wpływ.

95. Nie wydaje się, aby władze penitencjarne dołożyły jakichkolwiek starań by przeciwdziałać skutkom izolacji skarżącego poprzez dostarczanie mu niezbędnej stymulacji fizycznej i psychicznej, z wyjątkiem codziennego, samotnego spaceru po odseparowanym obszarze.

96. Co więcej, Trybunał nie jest przekonany, że stosowanie kajdan wobec skarżącego było za każdym razem rzeczywiście konieczne.

97. Trybunał ma jeszcze poważniejsze wątpliwości odnośnie kontroli osobistej, której skarżący był poddawany także codziennie, a nawet kilkakrotnie w ciągu dnia przy każdorazowym opuszczeniu i powrocie do celi. Przeszukania z rozbieraniem były przeprowadzane rutynowo i nie wiązały się z żadną konkretną potrzebą podyktowaną względami bezpieczeństwa, ani żadnym konkretnym podejrzeniem dotyczącym zachowania skarżącego (zobacz pkt 74 oraz 80 powyżej).

98. Trybunał uznał już w sprawie *Piechowicz* (zobacz *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 176), że chociaż przeszukanie z rozbieraniem może być konieczne w celu zapewnienia bezpieczeństwa jednostki lub ochrony porządku i zapobiegania przestępstwom, Trybunału nie przekonuje jednak argumentacja Rządu, że systematyczne, uciążliwe oraz wyjątkowo krępujące kontrole stosowane codziennie, a nawet kilkakrotnie w ciągu dnia, były konieczne w celu zapewnienia bezpieczeństwa w jednostce.

99. Mając na uwadze fakt, że skarżący został już poddany innym surowym środkom nadzoru oraz że władze nie oparły się na żadnych konkretnych i przekonujących przesłankach podyktowanych względami bezpieczeństwa, Trybunał stwierdza, że praktyka codziennych przeszukań z rozbieraniem stosowana wobec skarżącego przez okres trzech lat i dziesięciu miesięcy musiała umniejszyć poczucie jego godności jako człowieka oraz wywołać w nim uczucia strachu, udręczenia i spotęgowanego bólu, wykraczające poza nieunikniony element cierpienia i

poniżenia związany z tymczasowym aresztowaniem (zobacz *Horych*, cytowany powyżej, pkt 101 oraz *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 176 i por. *Paoello przeciwko Włochom* (dec.), nr skargi 37648/02 i *Alfano przeciwko Włochom* (dec.), nr skargi 24426/03).

100. Trybunał zauważa ponadto, że z powodu odmowy poddania się kontroli osobistej skarżący nie mógł skorzystać ze swojego prawa do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w dniu 7 czerwca 2009 roku (zobacz pkt 46 powyżej). Stanowiło to kolejny aspekt stosowania reżimu "więźnia niebezpiecznego" wobec skarżącego.

101. Na koniec Trybunał dodaje, tak jak stwierdził wcześniej (zobacz *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 177), że z uwagi na surowe i sztywne przepisy w zakresie stosowania specjalnego reżimu oraz niejasno określone "szczególne okoliczności" uzasadniające jego przerwanie przewidziane w artykułe 212a ust. 3 Kodeksu karnego wykonawczego władze, przedłużając okres stosowania tego rygoru, nie były właściwie zobowiązane do uwzględnienia zmian w osobistej sytuacji skarżącego oraz, w szczególności, kumulatywnych skutków dalszego stosowania nałożonych środków.

102. W przedmiotowej sprawie z odpowiednich decyzji wynika, że poza pierwotnymi przesłankami opierającymi się zasadniczo na powadze zarzutów stawianych skarżącemu i „wysokim stopniu demoralizacji” skarżącego, władze nie znalazły następnie innych podstaw do kwalifikacji skarżącego jako „więźnia niebezpiecznego” (zob. pkt. 30 oraz 32 powyżej). Podczas, gdy okoliczności te mogły uzasadnić stosowanie wobec skarżącego reżimu “N” przez pewien okres, nawet stosunkowo długi, nie były wystarczające, jako jedyna przesłanka, do jego dalszego przedłużenia. Wraz z upływem czasu procedura weryfikacji statusu “więźnia niebezpiecznego” stała się czystą formalnością, która ograniczała się do powtórzenia tych samych przesłanek w każdej kolejnej decyzji.

103. W konkluzji, oceniając stan faktyczny sprawy jako całość oraz uwzględniając kumulatywny wpływ reżimu “więźnia niebezpiecznego” na skarżącego, Trybunał stwierdza, że okres trwania oraz surowość nałożonych środków wykraczała poza uzasadnione wymogi bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej oraz nie była w całości konieczna do osiągnięcia przez władze słusznego celu.

104 Doszło zatem do naruszenia Artykułu 3 Konwencji.

II. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 5 UST. 3 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z DŁUGOŚCIĄ STOSOWANIA WOBEC SKARŻĄCEGO TYMCZASOWEGO ARESZTOWANIA

105 Opierając się na Artykułe 5 ust. 3 Konwencji skarżący sformułował zarzut przewlekłości tymczasowego aresztowania.

Artykuł 5 ust. 3, w istotnym dla sprawy zakresie, stanowi co następuje:

“Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit. c) niniejszego Artykułu ...ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę.”

106. Rząd zakwestionował to stanowisko.

A. Dopuszczalność skargi

107. Rząd nie zakwestionował dopuszczalności przedmiotowej skargi.

108. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) Konwencji. Trybunał stwierdza ponadto, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Rozpatrywany okres

109. Areszt tymczasowy skarżącego w Polsce rozpoczął się w dniu 21 grudnia 2006 roku, gdy został on przekazany polskim władzom. W dniu 7 marca 2008 roku Sąd Rejonowy w Lublinie uznał go winnym popełnienia licznych rozbojów, wymuszeń, ustnych gróźb karalnych, spowodowania uszkodzenia ciała, popełnionych przez niego jako członka zorganizowanej grupy przestępczej (zob. pkt 10 i 15 powyżej). Od tego dnia był osadzony "po skazaniu przez właściwy sąd" w rozumieniu Artykułu 5 ust. 1 (a) i w związku z tym okres po 7 marca 2008 roku nie wchodzi w zakres Artykułu 5 ust. 3 (por. *Kudła*, cytowany powyżej, pkt 104).

110. W dniu 30 stycznia 2009 roku Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił wyrok skazujący (zob. pkt 17 powyżej). Po tej dacie jego tymczasowe aresztowanie ponownie objęte było Artykułem 5 ust. 3. Sytuacja ta trwała do dnia 5 maja 2011 roku, gdy skarżący został skazany ponownie.

111. Jednakże od dnia 17 grudnia 2010 roku, skarżący odbywał karę pozbawienia wolności orzeczoną w innym postępowaniu karnym (zob. pkt 27 powyżej). Okres ten, objęty Artykułem 5 ust. 1 (a), musi więc zostać odjęty od okresu pobytu skarżącego w areszcie tymczasowym dla celów Artykułu 5 ust. 3.

112. W związku z powyższym okres, jaki należy wziąć pod uwagę, wynosi trzy lata, jeden miesiąc i trzy dni.

2. Stanowisko stron

(a) Skarżący

113. Skarżący utrzymywał, że okres jego tymczasowego aresztowania był nadmierny i niezasadny.

(b) Rząd

114. Rząd podniósł, że w przedmiotowej sprawie wszystkie kryteria zastosowania i przedłużenia aresztu tymczasowego zostały spełnione. Tymczasowe aresztowanie skarżącego zostało umotywowane uzasadnionym podejrzeniem, że popełnił on przestępstwa, o które został oskarżony.

3. Stanowisko Trybunału**(a) Zasady ogólne**

115. Trybunał przypomina, że ogólne zasady dotyczące prawa do “bycia sądzonym w rozsądnym terminie” albo zwolnionym na czas postępowania, gwarantowanego na mocy Artykułu 5 ust. 3 Konwencji, zostały przedstawione w kilku wydanych wcześniej wyrokach (zob., między innymi, *Kudła przeciwko Polsce*, cyt. wyż., pkt 110 *et seq.* oraz *McKay przeciwko Wielkiej Brytanii* [Wielka Izba], skarga nr 543/03, pkt 41-44, ECHR 2006-..., z kolejnymi odniesieniami).

(b) Zastosowanie powyższych zasad w przedmiotowej sprawie

116. Władze, wydając decyzje w przedmiocie tymczasowego aresztowania w postępowaniach przeciwko skarżącemu, oprócz uzasadnionego podejrzenia wobec niego, oparły się na trzech głównych przesłankach, mianowicie: (1) poważnym charakterze przestępstw, które mu zarzucono, (2) surowości grożącej mu kary, (3) konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania ze względu na obawę, że skarżący może próbować ucieczki (zob. pkt. 11 oraz 14 powyżej).

117. Skarżącemu zarzucono popełnienie szeregu przestępstw w tym, między innymi, kilku rozbojów, wymuszeń, wypowiedania gróźb karalnych, spowodowania uszkodzenia ciała oraz podłożenia ładunku wybuchowego w celu uszkodzenia mienia, popełnionych w zorganizowanej grupie przestępczej (zob. pkt 13 powyżej).

118. Trybunał przyjmuje argument, że uzasadnione podejrzenie popełnienia przez skarżącego wyżej wymienionych poważnych przestępstw mogło początkowo stanowić podstawę jego tymczasowego aresztowania. Ponadto, konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, szczególnie gdy skarżący nie posiadał stałego miejsca zamieszkania w Polsce oraz ukrywał się przed policją, stanowiła początkowo uzasadnioną podstawę do stosowania wobec skarżącego tymczasowego aresztowania.

119. Trybunał przypomina jednak, że, podczas gdy surowość grożącej kary stanowi istotny element w ocenie ryzyka ucieczki lub ponownego popełnienia przestępstwa, waga zarzutów nie może uzasadniać sama w sobie długiego okresu stosowania tymczasowego aresztowania (zob. *Michta przeciwko Polsce*, skarga nr 13425/02, pkt 49, z dnia 4 maja 2006 roku).

120. Trybunał przyjmuje również, że postępowanie obarczone było pewną złożonością; w szczególności wiązało się ono z koniecznością uzyskania opinii biegłych, co było czasochłonne, ponieważ, po pierwsze, biegłych nie było łatwo znaleźć oraz, po drugie, ich ekspertyzy, po przedstawieniu okazały się niekompletne i musiały być uzupełnione. Skarżący wystąpił również do sądu o przesłuchanie świadków mieszkających za granicą (zob. pkt 29 powyżej). Trybunał uważa jednak, że trudności związane z pozyskaniem dowodów od biegłych nie mogą usprawiedliwiać długiego okresu tymczasowego aresztowania skarżącego. Trybunał nie widzi w okolicznościach niniejszej sprawy podstaw do odstąpienia od zwyczajowej zasady, iż główna odpowiedzialność za opóźnienia wynikające z potrzeby uzyskania ekspertyz spoczywa na Państwie (zob., *mutatis mutandis*, *Capuano przeciwko Włochom*, z dnia 25 czerwca 1987, pkt 32, Seria A nr 119; *Musiał przeciwko Polsce* [Wielka Izba], skarga nr. 24557/94, pkt 46, ECHR 1999-II).

121. Trybunał zauważa również, że w swoich decyzjach dotyczących przedłużenia tymczasowego aresztowania skarżącego, sądy odwoływały się argumentów konwencyjnych skarżącego i utrzymywały, że łagodniejsze środki nie pozwoliłyby na zabezpieczenie właściwego toku postępowania (zob. pkt. 23 i 24 powyżej).

122. Podczas gdy wszystkie wymienione powyżej czynniki i podstawy, na których oparły się sądy krajowe, mogły uzasadniać nawet relatywnie długi okres tymczasowego aresztowania, nie dawały one sądom krajowym nieograniczonej władzy do przedłużania stosowania tego środka poza "rozsądny termin". Trybunał stwierdza ponadto, że całkowita długość postępowania przeciwko skarżącemu nie spełniła wymogów Artykułu 6 Konwencji (zob. pkt 135 poniżej). W związku z tym nie można uznać, że postępowanie przeciwko skarżącemu zostało przeprowadzone z należytą starannością.

123. Mając na uwadze powyższe oraz uwzględniając fakt, że sądy stały przed szczególnie trudnym zadaniem wydania rozstrzygnięcia w sprawie zorganizowanej grupy przestępczej, Trybunał stwierdza w konkluzji, że całkowity czas tymczasowego aresztowania skarżącego był w niniejszej sprawie nadmierny.

124. Stwierdzono zatem naruszenie Artykułu 5 ust. 3 Konwencji.

III. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 6 UST. 1 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z DŁUGOŚCIĄ POSTĘPOWANIA

125. Skarżący podniósł następnie zarzut na podstawie Artykułu 6 ust. 1 Konwencji, że długość postępowania karnego przeciwko niemu przekroczyła "rozsądny termin" w rozumieniu tego postanowienia.

Artykuł 6 ust. 1, w istotnym dla sprawy zakresie, stanowi:

“Przy rozstrzyganiu o zasadności ... każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej, każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie ... przez sąd ...”

A. Rozpatrywany okres

126. Trybunał zauważa, że bramy pod uwagę odnośnie Polski okres rozpoczął się w dniu 21 grudnia 2006 roku, tj. w dniu przekazania skarżącego władzom polskim i nie dobiegł jeszcze końca.

127. Tym samym rzeczony okres trwa jak dotąd osiem lat i osiem miesięcy w dwóch instancjach.

B. Dopuszczalność

128. Rząd nie zakwestionował dopuszczalności przedmiotowej skargi.

129. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) Konwencji. Trybunał stwierdza ponadto, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

C. Meritum skargi

1. Stanowisko stron

130. Rząd powstrzymał się od przedstawienia uwag odnośnie meritum skargi.

131. Skarżący utrzymywał, że długość postępowania była nadmierna.

2. Ocena Trybunału

132. Trybunał przypomina, że zasadność długości postępowania należy oceniać w świetle konkretnych okoliczności sprawy i w odniesieniu do następujących kryteriów: złożoność sprawy, postępowanie skarżącego i odpowiednich władz oraz konsekwencje postępowania dla skarżącego (zob., m. in., *Frydlender przeciwko Francji [Wielka Izba], skarga nr 30979/96, pkt 43, ECHR 2000-VII*).

133. Trybunał zauważa, że podczas rozpoznawania środka prawnego przeciw przewlekłości postępowania sąd krajowy zidentyfikował szereg czynników, które przyczyniły się do długości postępowania, w szczególności była to złożoność sprawy, trudności z uzyskaniem ekspertyz od biegłych i trudności z przesłuchaniem świadków mieszkających za granicą (zob. pkt 29 powyżej). Podczas rozpoznawania środka krajowego sąd krajowy skupił się na pytaniu, czy sąd pierwszej instancji działał z należytą starannością w ramach istniejących ram prawnych, podczas gdy opóźnienia w postępowaniu mogły wynikać również z innych czynników, takich jak problematyczne przepisy prawne, za które ostateczna odpowiedzialność spoczywa na pozwanym państwie (zob. *Rutkowski i in. przeciwko Polsce*, nr. 72287/10, 13927/11 i 46187/11, pkt 184, z dnia 7 lipca 2015 roku).

134. Po zbadaniu całości przedstawionych materiałów i wzięwszy pod uwagę wszystkie istotne czynniki Trybunał stwierdza, że w niniejszym przypadku długość postępowania była nadmierna i nie mieściła się w granicach "rozsądnego terminu". Trybunał zauważa również, że Rząd nie przedstawił żadnych faktów lub argumentów pozwalających wyciągnąć w przedmiotowej sprawie inne wnioski; wręcz przeciwnie, Rząd wstrzymał się od zajęcia stanowiska co do meritum niniejszej skargi (zob. pkt. 130 powyżej).

135. Doszło zatem do naruszenia Artykułu 6 ust. 1 Konwencji.

IV. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 8 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z CENZURĄ KORESPONDENCJI SKARŻĄCEGO

136. Skarżący sformułował następnie zarzut naruszenia Artykułu 8 Konwencji w związku z cenzurą jego korespondencji ze swoimi siostrami.

137. Artykuł 8, w istotnym dla sprawy zakresie, stanowi:

“1. Każdy ma prawo do poszanowania ... swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.”

A. Zarzut wstępny Rządu dotyczący wyczerpania krajowych środków odwoławczych

138. Rząd, podobnie jak w wielu poprzednich sprawach podnoszących zarzuty rutynowej cenzury korespondencji osadzonych stwierdził, że skarżący nie spełnił wymogów określonych w Artykule 35 ust. 1, ponieważ nie wniósł powództwa o ochronę dóbr osobistych na podstawie artykułu 24

w związku z artykułem 448 Kodeksu cywilnego. Rząd powtórzył zasadniczo uwagi przedstawione już w innych sprawach (zobacz, na przykład, *Lewak przeciwko Polsce*, skarga nr 218990/03, z dnia 6 września 2007 roku, pkt 21–22; *Misiak przeciwko Polsce*, skarga nr 43837/06, z dnia 3 czerwca 2008 roku, pkt 15–16; *Pasternak przeciwko Polsce*, 42785/06, z dnia 16 lipca 2009 roku, pkt. 24–26; *Bišta*, cytowany powyżej, pkt 26 oraz *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 224) utrzymując, że skarżący mógł dochodzić zadośćuczynienia na szczeblu krajowym za pomocą tego środka odwoławczego.

B. Skarżący

139. Skarżący utrzymywał, że skarżył się w związku z cenzurą swoich listów do różnych władz. Podkreślił ponadto, że nie mógł użyć środka wskazanego przez Rząd, ponieważ upłynął już 3-letni termin do wniesienia takiej skargi.

C. Ocena Trybunału

140. Zasada wyczerpania krajowych środków odwoławczych zawarta w Artykule 35 ust. 1 Konwencji wymaga użycia przez skarżącego w pierwszej kolejności środków przewidzianych w krajowym systemie prawnym. Zasada ta opiera się na założeniu, że system krajowy przewiduje skuteczny środek odwoławczy w odniesieniu do zarzucanego naruszenia (zob. *Bišta*, cyt. wyż. pkt 44, z kolejnymi odniesieniami).

141. Trybunał orzekł, że skarżący podnoszący podobne zarzuty w zakresie naruszeń, które miały miejsce po dniu 28 czerwca 2007 roku, zobowiązani są skorzystać z przepisów artykułu 23 i 24 ust. 1 w związku z artykułem 448 Kodeksu cywilnego, bowiem zaniechanie tego obowiązku będzie uznane za niedopełnienie wymogu wyczerpania krajowych środków odwoławczych w rozumieniu Artykułu 35 ust. 1 Konwencji (zobacz *Bišta przeciwko Polsce*, pkt 49, cytowany powyżej).

142. Trybunał zauważa następnie, że przedmiotowa sprawa nie dotyczyła „stałej cenzury” (zobacz, w przeciwieństwie, *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt 223), lecz raczej trzech przypadków naruszeń.

143. Trybunał zauważa, że pierwsza zarzucana ingerencja w korespondencję skarżącego miała miejsce w dniu 1 lipca 2010 roku, druga w dniu 12 lipca 2010 roku, a trzecia w dniu 6 sierpnia 2010 roku (zobacz pkt 54 powyżej), to znaczy po dacie (28 czerwca 2007 roku) wyznaczonej w wyroku *Bišta*.

144. W tej sytuacji Trybunał stwierdza, że skarżący powinien, zgodnie w wymogiem określonym w Artykule 35 ust. 1, podnieść istotę skargi konwencyjnej złożonej na podstawie Artykułu 8 przed sądami krajowymi. Wynika z tego, że skarga dotycząca cenzury korespondencji z dnia 17

stycznia 2008 roku musi zostać odrzucona na podstawie Artykułu 35 ust. 1 oraz 4 Konwencji ze względu na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych.

V. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 8 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM REŻIMU "WIĘZNIĄ NIEBEZPIECZNEGO"

145. W odniesieniu do zastosowania reżimu "więźnia niebezpiecznego" wobec niego, skarżący podniósł także, że bez względu na fakt, iż stanowiło to traktowanie sprzeczne z Artykułem 3 Konwencji, naruszyło także jego prawo do życia prywatnego, chronione przez Artykuł 8 Konwencji.

Artykuł 8, w istotnym dla sprawy zakresie, stanowi co następuje:

"1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób."

A. Dopuszczalność skargi

146. Trybunał zauważył, że skarga ta ma związek ze skargą wniesioną na podstawie Artykułu 3, która została rozparzona powyżej (zob. pkt 63 i 104 powyżej), a zatem musi zostać także uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

147. Skarżący stwierdził, że zastosowanie wobec niego reżimu "N" naruszyło jego prawo do życia prywatnego, w szczególności w związku z uciążliwym i stałym nadzorem jego celi, wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych oraz niezmiernie poniżającymi przeszukaniem z rozbieraniem, które były dokonywane każdorazowo przy opuszczaniu i powrocie do celi, choć nie były podyktowane żadnymi przekonującymi względami bezpieczeństwa.

148. Rząd utrzymywał, że prawa skarżącego wynikające z Artykułu 8 były poszanowane, w szczególności z uwagi na fakt, że otrzymał on szereg widzeń z członkami swojej rodziny. Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie braku naruszenia Artykułu 8 Konwencji.

149. Trybunał zauważa, że długotrwałe stosowanie wobec skarżącego reżimu "więźnia niebezpiecznego" stanowi główny przedmiot skargi wniesionej na podstawie Artykułu 3 Konwencji. Kwestia ta została rozpatrzona, skutkując stwierdzeniem naruszenia tego postanowienia (zob. pkt. 104 powyżej). W tych okolicznościach Trybunał stoi na stanowisku, że

żadna odrębna kwestia nie wynika na gruncie Artykułu 8 Konwencji i nie przedstawia on odrębnych wniosków w tym zakresie. (zob. *Piechowicz*, cytowany powyżej, pkt. 245).

VI. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 3 PROTOKOŁU NR 1 DO KONWENCJI

150. Skarżący podniósł, że nie był w stanie oddać głosu w wyborach do Parlamentu Europejskiego odbywających się w dniu 7 czerwca 2009 roku, ponieważ odmówił poddania się kontroli osobistej. Powołał się na Artykuł 3 Protokołu Nr 1 do Konwencji, który stanowi:

"Wysokie Układające się Strony zobowiązują się organizować w rozsądnych odstępach czasu wolne wybory, oparte na tajnym głosowaniu, w warunkach zapewniających swobodę wyrażania opinii ludności w wyborze ciała ustawodawczego."

A. Dopuszczalność skargi

151. Trybunał zauważył, że skarga ta ma związek ze skargą wniesioną na podstawie Artykułu 3, która została rozparzona powyżej (zob. pkt 63 i 104 powyżej), a zatem musi zostać także uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

152. Po ustaleniu, że niemożność skorzystania z prawa do głosowania wynikająca z odmowy poddania się kontroli osobistej stanowiła element statusu więźnia niebezpiecznego (zob. pkt 100 powyżej), którego poszczególne aspekty i czas trwania doprowadziły Trybunał do stwierdzenia naruszenia Artykułu 3 Konwencji (zob. pkt 103 powyżej), Trybunał stwierdza, że nie ma potrzeby badania tej skargi oddzielnie w trybie Artykułu 3 Protokołu Nr 1 do Konwencji.

VII. POZOSTAŁE ZARZUTY NARUSZENIA KONWENCJI

153. Skarżący sformułował następnie zarzut na mocy Artykułu 3 Konwencji dotyczący nieodpowiednich warunków osadzenia oraz braku odpowiedniej opieki medycznej w Areszcie Śledczym w Lublinie.

154. Trybunał zauważa, że w omawianej sprawie skarżący był przez większość czasu osadzony w Areszcie Śledczym w Lublinie (zob. pkt 50 powyżej).

155. W zakresie, w jakim skarżący sformułował zarzut dotyczący nieodpowiednich warunków osadzenia, Trybunał zauważa, że nie podniósł istoty skargi przed żadnym organem krajowym i nie złożył nawet skargi na mocy Artykułu 110 Kodeksu karnego wykonawczego (zob. *Łatak*

przeciwko Polsce, cytowany powyżej, pkt 43 i *Łomiński przeciwko Polsce*, cytowany powyżej, pkt 35).

156. Wynika z tego, że ta część skargi na mocy Artykułu 3 Konwencji musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 i 4 Konwencji z powodu niewyczerpania środków odwoławczych przewidzianych prawem wewnętrznym.

157. W odniesieniu do skargi dotyczącej niewystarczającej opieki medycznej Trybunał podtrzymuje, że Artykułu 3 Konwencji nie można interpretować jako ustanawiającego ogólny obowiązek zwolnienia osadzonego z przyczyn zdrowotnych lub przeniesienia go do cywilnego szpitala, nawet jeśli cierpi z powodu szczególnie trudnej do wyleczenia choroby (zob. *Mouisel przeciwko Francji*, skarga nr 67263/01, pkt 40, ECHR 2002-IX).

158. Trybunał zauważa, że skarżący cierpi na nadczynność tarczycy, astmę, silne bóle pleców, dwustronną torbiel najądrza i nadciśnienie tętnicze (zob. pkt 51 powyżej) i z tego powodu wymaga specjalistycznej opieki medycznej.

159. Trybunał zauważa następnie, że sądy krajowe powtarzały, odnosząc się do raportów medycznych, że tymczasowe aresztowanie skarżącego było możliwe oraz że mógł on być leczony na terenie zakładu penitencjarnego (zob. pkt 22 powyżej). W odniesieniu do adekwatności zapewnionej opieki zdrowotnej, Trybunał odnotowuje, że w okresie pozbawienia wolności skarżący regularnie odbywał konsultacje lekarskie i przeszedł szereg badań. Otrzymał również leczenie farmakologiczne (zob. pkt 51 powyżej). Bazując na posiadanych dowodach Trybunał nie znajduje żadnego wskazania, że opieka zdrowotna zapewniona skarżącemu była niewystarczająca lub poniżej poziomu opieki zdrowotnej dostępnej ogółowi populacji (zob. *Nitecki przeciwko Polsce* (dec.), skarga nr 65653/01, z dnia 21 March 2002).

160. Wynika z tego, że ta część skargi na mocy Artykułu 3 Konwencji jest oczywiście bezzasadna i musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 3(a) i ust. 4 Konwencji.

161. Skarżący podnosi również zarzut, że nie został on niezwłocznie postawiony przed sędzią po przetransportowaniu do Polski.

162. Trybunał uważa, że skargę tę należy rozpatrywać w trybie Artykułu 5 ust. 3 Konwencji. Trybunał zauważa następnie, że skarżący został przekazany władzom polskim w dniu 21 grudnia 2006 roku i doprowadzony przed Sąd Rejonowy w Lublinie, który zastosował tymczasowe aresztowanie w dniu 28 grudnia 2006 roku. Jednakże obecna skarga została przedstawiona dopiero 4 lutego 2008 roku. Wynika z tego, że skarga ta została złożona po terminie i musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 i 4 Konwencji.

163. Skarżący podniósł następnie zarzut, bez odniesienia się do jakichkolwiek postanowień Konwencji, dotyczący umorzenia postępowania

karnego przeciwko personelowi medycznemu i pielęgniarskiemu oddziału szpitalnego Aresztu Śledczego w Lublinie.

164. Trybunał powtarza, że Konwencja nie obejmuje prawa do pociągania do odpowiedzialności karnej osób trzecich ani ich skazywania. Wynika z tego, że zarzut ten jest *ratione materiae* niezgodny z postanowieniami Konwencji w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) i w myśl Artykułu 35 ust. 4 skarga w tym zakresie musi zostać odrzucona.

165. Wreszcie skarżący twierdzi, że korespondencja od jego adwokata była cenzurowana.

166. Trybunał zauważa, że skarżący nie przedstawił żadnych dokumentów, ani kopert na poparcie swojej skargi. Trybunał stwierdza zatem, że zarzut ten jest bezpodstawny i powinien być odrzucony zgodnie z Artykułem 35 ust. 3 (a) i ust. 4 Konwencji.

VIII. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

167. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

“Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

168. Skarżący domagał się kwoty 55 000 euro (EUR) z tytułu doznanej szkody niemajątkowej.

169. Rząd stwierdził, że kwota żądana jako zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową jest wygórowana i niezgodna z kwotami przyznawanymi przez Trybunał w podobnych sprawach.

170. Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 14 000 euro z tytułu doznanej szkody niemajątkowej.

B. Koszty i wydatki

171. Skarżący zażądał również 6 150 polskich złotych tytułem kosztów i wydatków poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem.

172. Rząd wystąpił do Trybunału o przyznanie kwoty tylko w przypadku, jeśli koszty i wydatki zostały faktycznie i koniecznie poniesione oraz są rozsądne co do kwoty.

173. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie w zakresie, w jakim zostało wykazane, że zostały one faktycznie i koniecznie poniesione oraz były rozsądne co do kwoty. W obecnej sprawie, po uwzględnieniu posiadanych dokumentów

oraz powyższych kryteriów, Trybunał uznaje za uzasadnione przyznanie kwoty 1 500 EUR na pokrycie kosztów postępowania przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

174. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargi na podstawie Artykułu 3 i 8 Konwencji oraz na podstawie Artykułu 3 Protokołu nr 1 do Konwencji dotyczące zastosowania wobec skarżącego reżimu “więźnia niebezpiecznego”; skargę na podstawie Artykułu 5 ust. 3 odnoszącą się do długości tymczasowego aresztowania oraz skargę na podstawie Artykułu 6 ust. 1 dotyczącą przewlekłości postępowania za dopuszczalne, a pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
2. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 3 Konwencji;
3. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 5 ust. 3 Konwencji;
4. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 6 ust. 1 Konwencji;
5. *Stwierdza*, że oddzielne badanie skargi na mocy Artykułu 3 Protokołu nr 1 do Konwencji nie jest potrzebne;
6. *Stwierdza*, że żadna odrębna kwestia nie wynika na gruncie Artykułu 8 Konwencji w odniesieniu do zastosowania wobec skarżącego reżimu “więźnia niebezpiecznego”;
7. *Stwierdza*
 - (a) że pozwane państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku zgodnie z Artykułem 44 ust. 2 Konwencji następujące kwoty, przeliczone na walutę polską po kursie obowiązującym w dniu wydania rozstrzygnięcia:
 - (i) 14 000 EUR (czternaście tysięcy euro), powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę, tytułem poniesionej szkody niemajątkowej;

(ii) 1 500 EUR (tysiąc pięćset euro), powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę, tytułem kosztów i wydatków;

(b) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od tych kwot odsetki zwykle według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe;

8. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i notyfikowano na piśmie w dniu 3 listopada 2015 roku, zgodnie z Regulą 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Françoise Elens-Passos
Kanclerz

Guido Raimondi
Przewodniczący